

69.
Q. B. V.

ADESPOTA,

Consentiente ampl. Facult. Philos. in Reg.

ad AURAM Academia,

PRÆSIDE,

VIRO Cl.

D^N. ALGOTHO A.
SCARIN,

Hist. & Phil. Civ. Prof. Reg. & Ordin.

Ad diem 16. Junii, An. MDCCXLII.

Publice examinanda sistit

REGIUS ALUMNUS

NICOLAUS WIRSHÖRN

Smolandus,

Loco hōrisqve consvetis.

A B O Æ,

Excud. Joh. Kiampe, Reg. Acad. Typogr.

A Monsieur Le Baron

GUILLAUME STIERNSTEDT,

Capitaine au Regiment d' Infanterie d' Abo.

Pardonnez, Monsieur Le BARON, si les faveurs & les bienfaits très particulieres, dont vôtre generosité a pris plaisir de me combler pendant le tems, que j' ai eu l' honneur de demeurer dans vôtre maison, ayent inspirées dans mon coeur la hardiesse d' imprimer vôtre Nom genereux à la tête de ce petit ouvrage. Le sujet de cette entreprise, est tant pour donner une preuve convainquante de ma vive reconnoissance, que pour acquerir à ces feuilles quelque éclat. C' est pourquoy, Monsieur Le BARON, je vous supplie de l' agréer, & de me continuer la grace de vôtre protection & bienveillance. A mon tour, je vous souhaite, MONSIEUR, toutes sortes de prosperités, qui sont dûes à vôtre cœur bien fait & courageux, & à vôtre Maison Illustre. Personne ne sera avec plus de veneration que moi,

Monsieur Le Baron,

Vôtre très humble & très obeissant
serviteur

NICOLAS BJERHOLM.

Max. Rev. atque Amplissimo Viro,

**D^N. O L A V O
OSANDRO,**

*S. S. Theolog. DOCTORI celeberrimo, dioceseos Vig:
sidentis ARCHIEPÆPOSITO dignissimo, Consistorii PRÆ-
SIDI vicario, æqvissimo,*

MÆCENATI MAGNO.

Ignosce obsecro! *Max. Rev. DOCTOR*, quod
pagellas hasce incomtas nomini TUO amplissi-
mo consecrare ausus sim. neque enim sine caus-
sa, eademque justa satis atque gravi, ad lares
TUOS gradum meditatur gracilis mea miner-
va. Tentanda rei illius indicium mihi fecit Vir-
tutis TUE mira spavitas & exinde nata a-
nimo meo illius perpetua admiratio. Fidu-
ciam vero addidit favoris summi TUI leo-
nis aura, qua, cum cœlitus erecto signo,
memet in arena, quam decurro, jam pridem
confirmasti, eventumque felicem contentioni quan-
tulaecunque mea spondidisti. Ego vero, cum
nil in aere habeam, quo parem meritis TUIS
gratiam remunerari queam, fruges saltem ingenii
immo

*in naturas hasce commendari TIBI, Iusque nomi-
ni dedicari permitte. Præstabit umbra & clien-
tela TUA, ut ad maturitatem primitiæ ista non
modo adspirare possint, sed & ego inter procel-
las & fulmina, quibus hodie patria concutitur,
privatim mitioris fortuna auguria, dum vivam,
captare nullus intermittam. Meum erit piis præ-
cibus atque votis nunquam non sollicitare SUM-
MUM NUMEN, velit a TE Ivisque nobilis-
simis penetibus omnia vertentis fortuna præsagia
avertere, & longinquitate gloriæ florentem conser-
vare, ut habeat Ecclesia, quod impense sperat atque
spectat, suum in TE fulcrum & columen, pa-
riterque clientuli TUI, quorum in numerum me
quoque relatum velim, decus & tutamen suum cer-
tissimum.*

Max. reverendi NOMINIS Tui

Cultor humillimus
NICOLAUS WIRSING

VIRIS admod. reverendis atque praeclarissimis

D:nis MAGISTRIS,

S. S. theol. & philos. *LECTORIBUS* dexterrimis, collegii eccles. *ADSESSORIBUS* prudentissimis, promotoribus omni animi reverentia prosequendis.

Viro admodum rev. atque praeclarissimo,

Dn. Mag. JONÆ BRUZELIO,

Ecclesiarum, quæ Deo in Giunga & Hammea colliguntur, *PASTORI* longe meritissimo, benefactori quovis cultu suspiciendo.

Viro spectatissimo,

Dn. NICOLAO EKLIN,

SENATORI curiæ Wägsjö=ensis prudentissimo, Avunculo optimo, & filiali obedientia colendo.

Viro per quam reverendo atque doctissimo,

Dn. JOHANNI LUGERZ/

Verbi divini Communiſtro in Giunga & Hammea solertissimo, affini svavissimo.

Viro per quam reverendo atque doctissimo.

Dn. SUENONI LIUNGBERG

Verbi divini in Ångelstad Comministro dignis-
simo, fautori certissimo.

Spectatae fidei Viro.

NICOLAO EKLIN,

Mercatori Wågfö=ensi honoratissimo, consobri-
no carissimo

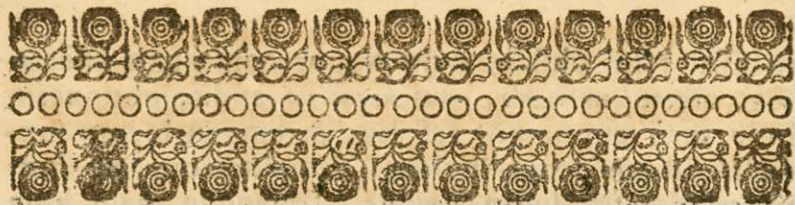
Vobis, Benefactores, Promotores ac Fautores
optimi, benignissimi, hoc, quidquid fuerit,
munusculi, in grati animi tesseram, ob multa be-
neficia, sibi suisque praestita solemni formulâ dat,
dicat & dedicat

Adm. rev. præclar. spectatiss. & honoratiss.
NOMINUM vestrorum.

*Observantissimus
cultor*

NICOLAUS WJEDEN.

§. I.

Communione status primitivi narrat.

DEUM, utpote Ens perfectissimum, atque nullius extra semetipsum rei egenum, earum, quibus totum mundi systema exornavit, rerum creatarum aliquam in suum commodum utilitatemve produxisse, absolum est statuere, rationique rectæ omnino contrarium. Hinc illud nemo non agnoscat, necesse est, Deum pro summo in homines benevolentiae suæ affectu, mundum creatum hunc ipsum & omnes res, eorum usui & emolumento penitus & omnino destinasse, secundum *πολυεὐδαιμονία* : omnia propter hominem. Fructum vero homines ex rebus perciperent nullum plane, nisi eas sibi suæque conservandæ vitæ atque existentiae adplicare liceret. Cum vero aliter in illo creationis statu integro, aliter postquam felicitate originis suæ excidisset, conservatio hominis promovenda veniat, executionem juris concessi in utroque statu, corrupto integroque discrepare, & multis modis variare, nullus dubitaverim. Scilicet, quamdiu matra inter homines amicitia per-

A

man-

manſit, nihil obſtat, quin rerum communis eſſet uſus, atque *communio*, quæ *negativa* audit, obtinuerit. Inde verò cum amor refrixit, & ejus in locum ſucceſſit odium atque invidia, neceſſum omnino fuit, ut tribueretur ſuum cuique, adeoque malo huic *proprietas* mederetur. Dominium itaque natales ſuos corruptioni hominum debet, adeoque in illo, qui nunc eſt, ſtatu naturæ, pravitatibus, ſupra quam dici poteſt, detortæ tantum obtinet. Neque enim *potuit* iſti inſtituto locus eſſe aliquis, durante etiamnum ſtatu primorum parentum integro. Nam indoles domini requirit, ut plures ſint, qui ab uſu rei *proprie* excludantur. Cum autem nonniſi duo tantum exiſterent homines, iidemque, qui unam modo carnem conſtituere, paucitas hæcce proprietatem actu aliquam neque admittit. quin, neq; opus fuit, ut res propriæ fierent, ubi amicitia & ſociæ concordia vitæ quædam communionem firmavit. (a) Tum demum autem neceſſum fuit, ut rerum certi conſtituerentur domini, cum quisque ad rem attentior, cupiditate habendi immodica flagrare inciperet, incolumitati alienæ invidere, inſidiarique nil penſi haberet. Fuere itaque invidia hominum

ava-

(a) Quicquid igitur communi errore etiam inter proteſtantes ad tempora Puſendorſii doctum fuit, quaſi DEUS in benedictione primæva, ſpeciali diſpoſitione & per modum legis introduxerit proprietatem in res creatas, id ſuo optimo jure, una cum aliis cordatioribus ad fabulas inſuſſiſſimas monachorum jam ante, idque non præter meritum, reſolvit Thomafius.

avaritiæq; causæ, ob quas a communione prima mortales recesserint, & in statum proprietatis res, cum indolem & statum creationis suæ amplius tueri non possent, devenerint. nam *privata nulla natura*, inquit Cicero. Interim quamvis in statu hocce corrupto, præsertim genere humano multiplicato, proprietates rerum sit necessaria, tantum abest tamen, res omnes creatæ dominio sint subjectæ, ut quædam dentur etiamnum liberæ, & adeo ab omni *de facto* servitute exemptæ, ut illius subeundæ neque capaces esse statuunt hodie consentiantque universi.

§. II.

Adiuncta dari evincit.

IN illa verò universorum serie ejuscemodi res plurimas occurrere, quæ nullum nisi universale dominium agnoscant, usus ipse rerum & experientia quotidiana manifestum reddit. Sunt in illam classem referendæ primum *res occupabiles*, sed quæ in præsens usque, creationis suæ statum primævum libere tuentur. Ad ceteras quod attinet, quæ incapaces domini sunt; de harum existentia rerum neque dubitaverit quisquam, si tantum naturam domini considerare, & res omnes cum indole sua, suisque proprietatibus perpendere, volupe fuerit. Scilicet, dicitur illud *proprium*, quod ita alicujus est, ut alterius in solidum non sit, idque eodem ordine atque modo. Si itaque res in proprietatem ibit, & pleno jure ad aliquem pertinebit, requiritur, ut indoles ipsa rei, quin occupari & in propieta-

tem abire queat, non obstat: occupatio enim domini fundandi possibilitatem præsupponit, quin, si occupatio rite non procedat, proprietati res neque obnoxia censeretur potest. Necessum est insuper etiam, ut qui dominus rei futurus est, eam tenere, eadem recte uti, aliosque ab ipsius usu arcere queat. Hæc autem, quæ præcise requiruntur in dominio, rei creatæ cuilibet non competere & de omnibus promiscue prædicari non posse, quisque videt. Licet enim *aliarum* rerum ea sit indoles, ut usus earum, nisi fuerint propriæ, nullus sit: *alias* tamen esse novimus, quæ proprietatem nunquam admittunt, adeoque nec occupari, possideri, aut vindicari, possunt. Obstat nimirum in multis ratio moralis, in aliis etiam impossibilitas physica. Aliarum namque ea est vastitas & magnitudo, ut illis occupandis junctæ omnium vires, non dicam, unius, non sufficiant. Est quarundam usus inexhaustus, ut toti hominum generi, copiarum suarum affluentiarumque habita ratione, sufficiant. Hasce autem proprias reddere velle, inhumanum foret, finique societatis repugnaret, quandoquidem communis utilitatis ratio requirit, ut in medio permaneant. Earum proprietatem non permittit æqualitas naturæ, & par ratio indigentiarum hominum naturalis. Quid? quod earum rerum orbem nonnullos excelsis usque loco, eodemque ab illa regione, quam nos colimus, adeo remoto constituit DEUS, ut pedibus, licet velocissime motis, eosdem non obire, nedum oculorum acie aliqua perlustrare queamus.

Alias

Alias etiam res in abyssum tantæ profunditatis detrussit, ut neque indagari situs, neque latebris suis industria humana aliquæ erui queant, proinde ullius neque proprietatis capaces esse illas res, quisque videt. Cum autem ἀδυσπότης levi penicillo adumbrare animus sit, te, B. L., etiam atque etiam rogamus, velis pro sincero Tuo animi candore, contentionem & contemplationem quantumcunque nostram operum divinorum, alto & abstruso loco positorum sublevare, saltem conatus juveniles hosce interpretatione non iniqua distringere.

§. III.

In originem vocis inquiri.

EViſta in illum modum existentia τῶν ἀδυσπότην, pro more eorum, qui in ejuscemodi curis versari amant, quæ circa vocem ipsam observanda veniunt, primum excutere animus est. Est itaque, ut quisque videt, vox origine græca, nempe adjectivum ἀδυσπότης, ex α privativo & δυνάμις, dominabilis, compositum. Radix autem vocis est δυναμις, quod, pro varietate compositionis, significationem etiam variat. Alii nempe compositum esse contendunt verbum illud ἐκ τῆς δυνάμις & πῶς, ita ut vi vocum simplicium significet pedem ligare. Alii autem componunt illud idem ἐκ τῆς δυνάμις καὶ ὀπάειν, vi cujus compositionis iterum idem est atque metum prementem injicere. Quameunque etymologiam eligere, atque præ altera adoptare volupe fuerit, si non indolem rei accurate exprimit, certe argumento & impense eidem illustrando tenui opella nostræ nil de-

derogat. Sufficit dixisse significatione veteribus Græcis usitatissima *ἀδισπότῳ* dici, quidquid domino caret, neque servituti alienæ metu quocunque ligatum fuerit.

§. IV.

Definitionem suppeditat τὸν ἀδισπότῳ.

EX illis, quæ §. 2. præcedente in genere differuimus de rebus liberis, & quæ in proprietatem abire nequeunt, facile unusquisque subsumere potest, quid per *ἀδισπότῳ* intellectum velimus. Definitionem itaque specialemnectere, quamvis supervacaneum omnino videatur; nihilo tamen secius, ne quæ dubitandi aut disceptandi supersit occasio, saltem vocabuli rei que ipsius aliqualem delineationem subungere non pigebit. Scilicet intelligo per *ἀδισπότῳ* ejuscemodi res, quæ nulli hominum in individuo propriæ sunt, sed in statu pristino naturali suo permanent. Quemadmodum autem per statum in latiori sensu sumtum, intelligi solet conditio rei, quatenus certis proprietatibus gaudet; ita nobis *status naturalis* dicitur conditio, quæ unicuique rei creatæ, dum primum existere cœpit, agnata est, & penitus nullo servitutis caractere multata est. Talem ex impositione *NUMINIS*, indolem vel præcipue adespotis tribuimus, ideo imprimis, quod nemo eorum sit dominus, nulla que libertatem earum rerum servitus invaserit.

§. V.

Diversitatem τὸν ἀδισπότῳ ostendit.

Sunt autem *ἀδισπότῳ* non unius ejusdemque, sed plane

plane diversi loci atque indolis. Alia enim, quæ occupationem nullam admittunt, & dominii absolute incapacia sunt: alia iterum sunt, & eodem nomine veniunt, quæ indoli suæ convenienter, occupari quidem possunt, verum occupata nondum sunt, saltem a priore domino quocunque derelicta, quæ proinde inveniendi cedunt, vacantiqve occupanti. De hisce accipienda sunt verba *IUSTI HENN. BOEHMERI*, quæ leguntur in *Jurisprud. univ.* illius dum hæc inquit, est natura rei *ἀδικοῦ*, non quod acquiri non possint, sed quod hætenus nondum sint occupata; & sic adhuc ante occupationem in statu suo naturali subsistunt, donec ab aliis occupentur.

§. VI.

Posterioris generis adempta adducit.

Sunt, uti modo dixi, hujus generis *ἀδικοῦ*, vel nondum occupata, vel post occupationem derelicta. Ad illa referimus aves, & animalia silvestria; inprimis autem quæ ad rabiem & rapacitatem, natura instigante, feruntur, neque in proprietatem hominis venire unquam. In eundem censum sua natura veniunt loca multa quoque adhuc inculta, veniunt tyrtes & scopuli marini plurimi, qui neque per fundos, neque universitatem hominum aliquam adhuc unquam fuerunt in proprietatem redacti. Ad hanc classem auri argentiqve signati & non signati pertinent thesauri; pertinent res amissæ & deperditæ, quæ priori domino conscio aut invito exciderunt, & quis ille fuerit, denuntiatione solemniter sciri potest. Male tamen a nonnullis eodem re-

terri solet jus *Barref* / five *Varegum*, quo in mer-
 ces naufragio perditas, occupantibus sibi jus & do-
 minium adnasci olim existimavere maris accolæ. Ex
 illa calamitate, quæ invitis dominis accidit, nullum
 jus occupandi accedit, quamdiu actu congruo, &
 moraliter valituro nullo, derelictionem rei & domi-
 nii sui significaverit prior dominus, qui, quamdiu
 non, præter rem, præsumitur laborare de recuperan-
 da re sua fortuito perditâ, tamdiu iusto titulo ne-
 que dominium & arbitrium rei ejusdem, extraneus
 dominus capeßere quisquam, inque suas rationes
 referre potest. Quin magis oportet repertorem ta-
 lem, detractis impensis, servationi insumptis, rem
 infelici proprietario illibatam, quantum fieri potest,
 restituere. De thesauro reperto *GROTHIUS* & *PUFEN-
 DORFIUS* pronunciant, quod naturaliter cedere ille
 in solidum inventori debeat, quod rei dominus, u-
 bi non apparet, æstimatione morali idem sit, ac si
 ille non existat. Verum non absolute ad invento-
 rem pertinere alii judicant, sed in partem proprie-
 tatis etiam arcessendum esse omnino fundi do-
 minum, si a repertore diversus ille fuerit.
 Quod si enim avitus ille fuerit, verisimile a-
 junt, quod ex majoribus eundem aliquis defo-
 derit. Si a moderno possessore acquisitus, ejus ju-
 ribus non parum abrogaretur, si res opinione nul-
 lum, cui servitutem operis sustinendi jam diu res
 sua præstitit, eidem invito eriperetur: cuique non
 substantia rei solum, sed appendices etiam exstan-
 tes, & non exstantes, acquisitionis iusto titulo,
 jam

jam pridem cessere. Si varia gentium jura civilita
super ejusmodi thesauris inventis (Sverhice Bohn-
finder) consuluerimus, videtur apud Judæos inva-
luisse publica, si non lege, saltem consuetudine,
ut possessori agri cederent; idque colligitur ex pa-
rabola Salvatoris nostri proposita Matth. 13: 44. Ex
PHILONE vero apud EUSEBIUM legimus, quod He-
bræorum legibus sancitum sit, ne quis tollat, quæ
non deposuerit, sive ex horto, sive ex torculari,
sive ex area. Quod si verum, inventori certe non
cederet thesaurus, sed domino potius, cujus super
re ille quasi requieverit. (a) Apud Gothos Italie
dominos, leges civiles fisco adjudicarunt thesauros
inventos; hanc præferentes facto rationem, quod,
qui propria non amisisset, is sine damno inventa
perdere posset. Eademque ratio in plerisque rebus
publicis hodiernum obtinet, nempe, ut thesauri e-
jusmodi, quemadmodum aurifodinæ etiam, aliorum-
que metallorum proventus, in ipsis terræ visceribus
reconditi, patrimonio regni & principis cedant, i-
mo fundi domino ex parte etiam, menythro, seu
pretio inventionis ex arbitrio liberalitatis regię, reper-
tori præstito atque soluto (b.)

B

§. VII.

(a) Confer *Ælian. V. H. 4. 1. nos.*

(b) Quid nostris legibus statutum sit de fortuito inventis,
codex ipse *Christophorianus*, una cum *Schol. is nobiliss. viri P. ABRAHAMSONII* de an. 1726. conferri potest, p. 85. not. d.
Item *Nya Lagen M. Balcken cap. 48. §. 2.*

Distinctionem inter addita stricte & latius sumpta observat.

SUMUNTUR autem *addita* proprie vel improprie, sive, ut aliis placet, late & stricte. *Addita* stricte sumpta, quæ ab omni proprietate sunt vacua: *addita* autem, latius accepta voce, vulgo audiunt, quæ per universitatem occupata, ad usus promiscuos, non singulorum, sed universorum pertinent. Sub hoc significato latiori comprehenduntur loca communia, sive theice allmänningar/ utpote silvæ, montes, valles, lapides, loca deserta, & nonnunquam etiam specuum subterraneorum recessus sæpe altissimi, indigenæ genti pristinæ pro domibus usitati: quique hostili tempore fugitivis receptacula penes nosmet hodie quoque interdum præbere solent. Sunt cryptæ illæ, ut & ceteræ ejusmodi res certo domino addictæ subjectæque, si respiciatur ad universitatem, per quam occupatæ sunt; non vero, si quam divisionis sigillatim factæ rationem habueris, per quam sua unicuique tribuitur portio, quam proprio Marte defendere, & ab ejus usu alios excludere & arcere poterit. nisi sint res ejus conditionis, atque indolis, ut partitionem respuant omnino. Tum in communione, sed positiva, etiamnum manere censendæ sunt. Possunt in hanc classem referri quoque res a mari ejectæ quæcunque, cum mercimoniis mari amissis atque deperditis, de quibus antea, minime confundendæ. Missilia ut & donaria quæque num-

morum symbolicorum, aliarumque rerum, quæ in coronationibus principum, memoriæ & celebritatis causa, solemniter modo confuse spargi, occupantique fortuito cuicunque cedere solent, ad hujus generis *admonita* neque incommode retulerimus. Hæc autem *admonita* improprie audiunt.

§. VIII.

Res domini incapaces enumerat.

Diximus in § 5. præcedente, quod *admonita* duplicis sint generis, alia, quæ natura sua domini incapacia sunt, alia capacia, sed ignorata & perinde occupante vacua. Posterioris generis *admonita* levi hætenus adumbravimus penicillo; jam ad ea venimus, quæ nullam proprietatem admittunt. Sunt autem illa non unius generis Omnia scilicet, quæ usus sunt inexhausti, & a nemine possunt vel occupari vel custodiri eodem pertinent. Primum autem locum hæc obtinent *angeli*, in quos, seu superioris hæmilphærii essentias spirituales, intelligentes & immortales, mortalium nemini dominium competit; licet enim creati sint, ut ministerium hominibus exhibeant, ad hoc tamen obligantur, non imperio aut jussu hominis aliquo, sed unius Creatoris. Deinde a jure proprietatis eximuntur *corpora cælestia* & *sidera*. Nam ut in res terrestres creator sibi soli reservavit dominium *eminens*, ita ad absolutam potestatem suam penitus & omnino pertinere voluit ea omnia, quævolvuntur motibus orbi nostro oppositis; usum tantum mortalibus concedens earum rerum, cum sit idem ille, copiarum suarum

& perennis affluentiae intuitu, inexhaustus. Nec docet nos historia sacra, corpora coelestia homines se subjecta, quae tacente, ratio etiam has in re necesse omnino obmutescat, saltem iudicium suspendat. quamquam *DIOGENES* credebat ius aliquod sibi competere in solem. Illud quod effatum philosophi, licet temerarium multis videatur, explicationem benignam tamen, si rem recte computaverimus, invenire posse ex sequentibus modo patecet (a). Ad res, quae in aeterna communione perstant, refero etiam *Aëra*, & retulit ante me multo *DÆDALUS* apud *OVIDIUM* cum *MINOI* *Cretensium* domino atque tyranno regere non dubitaret: *omnia possideat, non possidet aëra Minos*. Scilicet est usus communis aëris. Sine illo mortalium nemo, nedum corpus ullum, quod passione & incremento ad sui perfectionem opus habet, vitam sustinere potest: & proinde, in modum peculii, hominum nulli proprius esse potest. Idem sentio de lumine & calore solis, nec non aqua profluente. Potest quidem particula luminis & caloris solaris, quatenus fundo meo imminet, in proprietatem abire; quae vero vastum corpus est, & per universum orbem diffusum, ad

(a) *PHILIPPI VALLESII* *franciae Regis avaritiam taxans* plurimi, quod vectigal imposuerit civibus, pendendum pro solis atque marinae aquae usu. Sed si attenderimus, non ex sole atque aqua, sed salis copia, calore solis a particulis aqueis separata, tributum sibi atque reipubi, decerpisse adeoque à jure principatus nihil alieni fecisse, per se invidiae malignitas ista conflabit.

ad privatum dominium hominis certe non pertinet, neque pertinere potest. De aqua idem dicendum, si in villa puteum aut piscinam magni operis atque sumtus habeam, atque adeo aquarum parcum, ut sine piscium ipsiusque possessoris damno, non possit relinqui promiscuo usui, ab illius communione promiscua alios homines, salva humanitate, arcere possim: aquam profluentem vero, quatenus inexhausti usus illa fuerit, pacato nemini, salva humanitate, denegari posse, pro certo existimamus. Certe idem nobiscum sensitisse *Latonam* ex *OFIDIO* discimus, cum rusticis *Lyciæ*, gelidi liquoris potu eandem arcenibus in faciem regereret: non solem proprium *NATURAM*, nec aëra fecisse: *usus*, inquit, *communis aquarum est*. De mari, utrum illud etiam juris publici sit, inter doctores superioris seculi *GROTIUM* atque *SELDENUM* acriter controversum fuisse legimus. Neque stilo magis quam gladio ista olim & hodie dilceptari assolet controversia. Ille in libro, quem *mare liberum* inscribit, ostendit *Batavis* æque ac *Hispanis* jus esse navigandi ad *ludos*, ut commercia exerceant. Navim maritimo transitu suo non plus juris, quam vestigii relinquere ait. *SELDENUS* autem in *mari clauso* evincere conatur, perinde mare atque terram naturæ instituto proprietatis esse capacem. Multos uterque invenit defensores, de quibus videri potest *WALCHIUS* vir Cl. in *lexico philos.* p. m. 1765.

Nos quidem iudicii imbecillitatem fatemur, & viros eruditissimos, qui omnimodam libertatem maris, e-

amque naturalem esse asertum ivere, veneramur; verum non possumus non mirari ipsorum magis ad privatas rationes respicientem, quam publico usui attemperatam philosophiam. Scilicet, quod de *ABRAHAM* patriarchæ coram *ABIMELECHO* dissimulatione non nemo dixit: spes vite magnos saepe animos infringit, idem de doctoribus juris publici, cetera præclare meritis nonnullis, non inepte quis in præsentī negotio dixerit: amplificandæ patriæ studio & amore nimio, in illo, de maris dominio problemate proposito, multa a multis, sive dissimulari, sive irritō conatū venditari (α.). Nobis illud extra controversiam positum videtur, quod si ad naturam maris sine affectus præjudicio quis attendere velit, ambitus & vastitatis intuitu, servitutis aut proprietatis characterem

(α) De Batavis id novimus, quorum in Indiam utramque commeandi & commercandi jus liberum vindicavit *GROTIUS*, uno vix evoluto Seculo, ab illo priore iudicio suo in contrarium deflexisse, & quem maris usum cum Hispanis sibi promiscuum esse modo contenderunt, eandem hodie Belgis finitimis eorumque dominis Austriacis detractum & derogatum ire. Quam pro non libero oceano ab iisdem auctoribus in senatu gentium, qui hodie est, acriter pugnatum sit, *GUINDLINGIUS* hist. pol. part. I. p. 47 legi utiliter & conferri mereatur; *ELISABETHÆ* Angliæ Regine eadem, quæ Batavis prius mens fuit, nempe jus in oceanum populo, aut privato cuiquam non competere; quam verò eum Batavis sub *JACOBO* rege disceptans populus iste, mox in omnia alia iverit & mutata status ratione utilis, pro dominio acerrime pugnaverit. *ULR. HUBERUM* digress. lib. 44. cap. 13. &c. vide.

rem a natura nullum sibi, neque actu neque potentia impressum habere. Neque enim adsunt heic affectiones, quæ si statum naturalem suum res deferret & diversam sortem subitura est, adesse omnino debent. Requiritur, ut quæ in proprietatem res abitura est, non sit ipsa inexhausti usus, adeoque non omnibus sufficiens. Quod si illa fuerit conditio ejusdem, ut jugi usu nullo modo deterior evadat, inhumanum esset, sui æquales alios homines communione illius prohibere velle, quam in medio collocare DEUS, omniumque ului promiscuo prestare voluit. Igitur cum causa & finis cesset transcribendi in proprietatem oceani, jus & facultatem moralem parturiendi portentosi dominii illius quoque cessare, quisque videt. Sed obstat *impossibilitas* & *ocasio* agendi physica quoque. Est uni genti *telluris* universæ custodia impossibilis. Magis impossibilis res, imo operæ neque pretium esset navibus armatis oras & sinus, & denique omnem oceani ambitum invadere ad arcendum alios usu maris. Metuendum haberet homo superbe improbus, quisquis rem invadendi moliminis istam aggredieretur, ne sibi accideret, quod Scythæ legatus ALEXANDRO in os exprobravit: dum illos, inquit, *subigis*, *Sogdiani* bellare coeperant. Ita iste quoque immensa ambiens & non capiens, cum huic parti oceani incubaret navibus suis, diversa parte alii homines pervaderent, & in quamcunque vellent, dissitam & diversam oram penetrarent. Quid? quod præter notam desipientis arrogantia,

in quam talis homo incurreret, peccaret etiam contra seipsum non proterve minus, supra vires suas nitendo, id quod juris naturæ præceptis & præsertim officiis reflexis e diametro repugnat. Stultum esse concupiscere, quæ quis capere non possit; imo cum illis paria facere, qui cum nivibus, fluminibus, ferisque bestiis bellum animo moliantur, barbarus apud *CURTIIUM* prudenter monet.

§. IX.

Quæ maris adiuncta non sunt, explicat.

Verum enim vero, sunt quæ modo locuti sumus de mari libero, intelligenda de oceano *universim spectato*, qui quatuor mundi partes, Europam, Asiam, Africam & Americam circumit. Minora maria, quæ quoad sinus & frata sua, quam vastitas ipsa oceani multo aliter comparata sunt, dominio subiecti posse ambabus manibus largimur. Quamvis ius in mare universum homini aut coetui particulari non facile alicui concesserim, non tamen impedit illa assertio, quo minus stagna, sinus & flumina, quæ littora & terras lambunt, continenti subiecti possint, iisdemque titulo sive privilegii, sive servitutis frena injici. Qui secus sentiunt, & propterea dominium neque illis partibus convenire obijciunt, quod propter fluxum & refluxum perpetuum, neque partibus littoralibus illius limites constitui possint aliqui, illi *qualitatem physicam cum morali* miscent. Licet enim termini in ipso mari exacte & geodeticæ nulli definiri possint, potest tamen *ex plac.*

9ta præter propter constitui certus numerus mili-
 tarium, quem transgredi non licebit. Id quod in
 transactione cum Batavis attendere non intermisit
 Angliæ dynasta, & sine exemplo politicus, cum piscatio-
 nem iisdem intra decimum ab Angliæ ora milia-
 re interdiceret. Extra illam regionem quodcunque si-
 tum esset, seu positum in æterna communione, sibi
 suæque genti non, asseruit CRÖMVELLIUS, quamvis
 ante illum non multo VERULAMIUS maris universi
 potentiam Britanniae soli suæ in dotem cessisse po-
 stulaverit, eodemque Indiae utriusque opes, seu ac-
 cessorium pertinere, non ipse dubitaverit asserere;
 quin neque, qui hodie sunt posterius illius dubitent,
 cotidianis ausibus ad præcipua potentiae maritimæ
 momenta, plenis, quod dicitur, velis remisque con-
 tendentes. Ad terræ universitatem quod attinet, inter
 huius generis *adversus* referre eam neque pigebit, ob
 rationes antea allatas de mari. Quod si scrupulum
 alicui moveat divisio illius, multo ante facta, sine
 qua cum diligentia singulorum conjuncta, accessiones
 & fructus, quales hodie prostant, nulli plane exsta-
 rent; observari volumus, hanc contra nos non esse
 opinionem, cum noster sermo sit de toto glo-
 bo terrestri, cujus occupationem & dominium
 particulare, usus publici ratio non permittit.
 Quid? quod terræ partes nonnullæ, sub Zona
 torrida frigidaque a natura collocatae, ob nul-
 lum sui usum dominii etiamnum hodie sunt ex-
 pertes. Idem de Syrtibus, & eminentibus medio
 mari

mari salebrosis collibus sentio, eosdem quoque eate-
nus *adepotis* annumerandos esse, quatenus incerto
stamine mutantur identidem, cultum non ferant ul-
lum, & usus unicus petendarum inde arenarum, fun-
do arenario maris ejusque statu non immutato, ex-
hauriri nequeat.

§. X.

Finem dissertationi imponit.

Iure canonico & ecclesiastico ad *adepota* jure refer-
ri nonnulla, alia verò gratis, quæ talia non sunt,
adeoque invita rei indole eodem trahi solere, vul-
go notum est: sed cum non nostri fori aut inda-
ginis sit disceptatio ista, ne fraudes humanas dete-
gendo, divini juris admixtum aliquid violare velle
videamur, rem late patentem istam saltem subtrin-
gere volumus, istaque obtentui data excusatione
derelinquendæ rei & curæ illius, opellæ de *ADESPOTIS*
quantulæcunque nostræ, in medium collatis
hæc, colophonem imponimus.

